Εις την Γέννησιν του Ιησού Χριστού (Αγ. Νικόδημος Αγιορείτης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 23 Δεκεμβρίου, 2009

Σκέψου, αγαπητέ μου, ότι όπως είναι συναρμολογημένος απ' όλα τα κτίσματα αυτός ο αισθητός απέραντος κόσμος, έτσι ακόμη είναι καμωμένος ένας άλλος κόσμος νοητός που αποτελείται από αμαρτωλούς, του οποίου τα στοιχεία είναι οι τρεις διεστραμμένοι έρωτες, που αναφέρει ο Θεολόγος Ιωάννης: δηλ. α) ο έρωτας των ηδονών, β) ο έρωτας του πλούτου και γ) ο έρωτας της δόξας· "Παν εν τω κόσμω η επιθυμία της σαρκός και η επιθυμία των οφθαλμών και η αλαζονεία του βίου" (Α' Ιω. 2,16)[1].

Αυτός ο πονηρός κόσμος που αντίκειται στο σκοπό του Θεού και εξουσιάζεται από τον εωσφόρο (ο οποίος γι' αυτό και ονομάζεται κοσμοκράτορας) είναι εκείνος ο μεγάλος εχθρός, τον οποίο ο σαρκωθείς Λόγος του Θεού και Πατρός, αφού γεννήθηκε στη γη, ήρθε για να πολεμήσει πρώτα με το παράδειγμά του το σιωπηλό, και μετά, στον κατάλληλο καιρό, με τον λόγο και τη διδασκαλία του.

1. Με τη φτώχεια γιατρεύει τον έρωτα του πλούτου.

Συλλογίσου λοιπόν πως πρώτα πολεμάει με την φτώχεια του τον άτακτο έρωτα του πλούτου. Ο κοσμικός άνθρωπος νομίζει πως κάθε καλό το βρίσκει στα πρόσκαιρα αγαθά· γι' αυτό για να τ' αποτυπώσει ή για να μη τα χάσει ξοδεύει σχεδόν όλο τον καιρό, που του έδωσε όμως ο Θεός για να κερδίσει τα αιώνια αγαθά.

Και ιδού που ο προαιώνιος Λόγος και Υιός του Θεού και Πατρός κατεβαίνει από τον ουρανό για να μας λυτρώσει απ' αυτή την πλάνη και να ξερριζώσει από τις καρδιές μας την καταραμένη ρίζα όλων των κακών, την φιλαργυρία, όπως την χαρακτηρίζει ο Απόστολος Παύλος· "Ρίζα πάντων των κακών εστίν η φιλαργυρία" (Α' Τιμ. 6,16). Πρόσεξε όμως σε τί είδους ταλαιπωρία κατάντησε από αγάπη για μας Εκείνος που διαμοιράζει τα πλούτη και τους θησαυρούς στην παρούσα και στη μέλλουσα ζωή· "εμόν γαρ, το αργύριον και εμόν το χρυσίον, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ" (Αγγ. 2,8). Στοχάσου πού είναι το παλάτι που γεννήθηκε; Πού είναι οι προετοιμασίες; Πού οι μαίες; Πού το βασιλικό στρώμα; Πού τα βρεφικά λουσίματα; Πού είναι η ακολουθία των δούλων; Πού η θαλπωρή και η ανάπαυση; Πού είναι η συμπαράσταση των συγγενών και φίλων; Έλα μέσα και δες το φτωχότατο σπήλαιο όπου γεννήθηκε και την ευτελέστατη φάτνη όπου "ανεκλίθη". Σίγουρα όχι μόνο δεν θα βρεις κανένα περιττό, αλλά αντίθετα θα διαπιστώσεις μεγάλη έλλειψη απ' όλα τα αναγκαία· γιατί ο γλυκύτατός μου Ιησούς γεννιέται σε τόπο σχεδόν ξέσκεπο, τα μεσάνυχτα στην καρδιά του χειμώνα, μόνος με μόνη την μητέρα του και τον θεωρούμενο πατέρα του, χωρίς σκεπάσματα, χωρίς ζεστά φαγητά που συνηθίζονται στις γεννήσεις και των πιο φτωχών παιδιών χωρίς τις ελάχιστες εκείνες ανέσεις του φτωχικού σπιτιού που είχε στη Ναζαρέτ. Και το πιο σημαντικό είναι ότι, εκτός από αυτή τη φτώχεια που προτίμησε ο Ιησούς εκουσίως, θέλησε ακόμη και άλλη περισσότερη πτωχεία σχεδόν βίαιη και αφύσικη: παραγγέλλει εκεί στο σπήλαιο να μη του γίνει καμιά υποδοχή και φιλοξενία από κανένα άνθρωπο· ήθελε να διαφέρει από τους συμπατριώτες του που ανέβηκαν στην Βηθλεέμ για απογραφή· όλοι αυτοί είχαν πολλές προμήθειες μαζί τους και ξεκουράζονταν φιλοξενούμενοι μέσα στα σπίτια και στα πανδοχεία· "ουκ ην αυτοίς τόπος εν τω καταλύματι" (Λουκ. 2,7). Αλλά επειδή ο κόσμος, όχι μόνο βδελύσσεται την φτώχεια και την θεωρεί μεγάλη ντροπή, παρακινώντας ακόμη τους φτωχούς να υποκρίνονται και να παριστάνουν τους πλουσίους, γι' αυτό ακριβώς ο Ιησούς Χριστός δεν νοιώθει ντροπή για την φτώχεια του, αντίθετα κάνει επίδειξη της φτώχειας του· και από μεν τους ουρανούς φωνάζει τους Αγγέλους, από τους αγρούς δε και τα χωράφια καλεί τους ποιμένες για να τον προσκυνήσουν, όταν γεννήθηκε σε κείνη την κατάσταση της ένδειας και της εγκατάλειψης, σε κείνο το θρόνο μιας ευτελέστατης φάτνης και σε κείνη την αυλή ενός πενιχρότατου σπηλαίου! "ω πτώχεια υπέρπλουτος! ω συγκατάβασις υπερύψιστος!"

Τώρα εσύ που μελετάς αυτές τις αλήθειες, τί έχεις να πεις; Ποιος από αυτούς τους δύο νομίζεις πως δικαιούται να σε νικά και να σε κυριεύει; Ο κόσμος ή ο Χριστός που νίκησε τον κόσμο; Ο κόσμος σε προτρέπει να ζητάς πρώτα τα επίγεια αγαθά και να τα θεωρείς μεγάλη ευτυχία. Ο Χριστός πάλι σε συμβουλεύει με το παράδειγμά του και την διδασκαλία του να ζητείς πρωτίστως την Βασιλεία του Θεού και να καταφρονείς όλα τα καλά της γης σαν ένα πηλό· "Ζητείτε πρώτον την Βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού" (Ματθ. 6,33). Ακόμη σου ζητά να στερείσαι τα γήινα αγαθά ή μερικά απ' αυτά δίνοντάς τα ελεημοσύνη στους φτωχούς ή ακόμη αποτασσόμενος τα πάντα για την καλογερική ζωή και εξαγοράζοντας ένα θησαυρό στον παράδεισο. "Πώλησόν σου τα υπάρχοντα και δος πτωχοίς και έξεις θησαυρόν εν ουρανώ και δεύρο ακολουθεί μοι" (Ματθ. 19, 21). Και πάλι· "πας εξ υμών, ος ουκ αποτάσσεται πάσι τοις εαυτού υπάρχουσιν, ου δύναται είναι μου μαθητής" (Λουκ. 14, 33).

Λοιπόν εσύ, και σαν μαθητής του Χριστού και σαν φρόνιμος και στοχαστικός άνθρωπος, πρέπει ν' αποφασίσεις να ακούσεις και να κάνεις πράξη εκείνο που σου λέγει ο Χριστός και όχι ό,τι σου επιβάλλει ο κόσμος. Γιατί δεν θα σωθούν αυτοί που ακούουν μόνο τον νόμο του Θεού, αλλ' αυτοί που τον εφαρμόζουν στην πράξη. (Ρωμ. 2, 13).

Είναι αλήθεια πως δεν είσαι υποχρεωμένος, αν είσαι λαϊκός, να είσαι ακτήμων και πάμπτωχος· είσαι όμως υποχρεωμένος να εκτιμάς τόσο λίγο τα πλούτη και τα χρήματα, ώστε για όλα αυτά ποτέ να μην παρακινηθείς να παραβείς ούτε μία εντολή του Θεού· τόσο δε να είναι αποκολλημένη η καρδιά σου απ' αυτά, ώστε να τα αποκτάς και να τα έχεις με τόση απροσπάθεια σαν να μη τα έχεις και να μη τα ξοδεύεις στα μάταια και περιττά και πάνω από όσα χρειάζεσαι πράγματα καθώς λέγει ο Παύλος· "Ο καιρός συνεσταλμένος το λοιπόν εστίν ... ίνα ώσιν οι χρώμενοι τω κόσμω τούτω ως μη καταχρώμενοι· παράγει γαρ το σχήμα του κόσμου τούτου" (Α' Κορ. 7, 29, 31).

Άλλα γι' αυτό το θέμα να συζητήσεις με το Πανάγιο βρέφος, τον Ιησού, και να νοιώσεις ντροπή μπροστά του, που ως τώρα είχες σε τόση υπόληψη και αγάπη εκείνα τα πλούτη που το Θείον Βρέφος τόσο καταφρονεί κι' ακόμη πως ένοιωθες τόσο μίσος και καταφρόνηση για την πτωχεία εκείνη και την ευτέλεια που αυτό τόσο αγαπά. Ζήτησέ Του αμέσως συγχώρεση για όλα τα κακά που έκανες για ν' αποκτήσεις πλούτο κι' επίγεια αγαθά ή για να τα χρησιμοποιήσεις παρακάλεσέ Τον να σου δώσει χάρη· γιατί, όπως ο Ίδιος από πλούσιος έγινε φτωχός από αγάπη για σένα, έτσι και συ να γίνεις φτωχός για την αγάπη Του, για να πλουτήσεις από τη Θεότητά Του·

"Γινώσκετε γαρ την χάριν του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, ότι δι' υμάς επτώχευσε πλούσιος ων, ίνα υμείς τη εκείνου πτωχεία πλουτήσητε" (Β' Κορ. 2,9). Ακόμη να τον παρακαλέσεις να μη σ' αφήσει ξανά να πλανηθείς από τον κόσμο· αλλά όταν έχεις τα υπάρχοντά σου ή όταν τα στερείσαι για την αγάπη του Κυρίου, να μη τα μεταχειρίζεσαι για άλλο σκοπό, παρά μόνον και μόνο για να εξαγοράσεις με αυτά την αιώνια ευδαιμονία, καθώς είναι γραμμένο· "Λύτρον ανδρός ψυχής ο ίδιος πλούτος" (Παροιμ. 13, 8).

2. Γιάτρεψε τον έρωτα των ηδονών.

Συλλογίσου αδελφέ, ότι ο Χριστός με τη γέννησή του ήρθε να πολεμήσει τον άτακτο έρωτα των ηδονών με τις οδύνες και τους πόνους που δοκίμασε· ο σαρκικός άνθρωπος πιστεύει πως η μόνη απόλαυση είναι εκείνη των αισθήσεων γι' αυτό δεν κυριαρχεί πάνω σ' αυτές, όπως ταιριάζει σε λογικό ον, αλλά αφήνει τον εαυτό του να συμπεριφέρεται όπως ένα άλογο ζώο και να παρασύρεται από τις αισθήσεις του: τρέχει αχαλίνωτα για να χαίρεται και ν' απολαμβάνει όλες τις παρανομίες· επιζητεί την ηδονή σαν σκοπό και την θεωρεί έντιμη, αν και τη βρίσκει μέσα στις μεγαλύτερες ατιμίες και βρωμιές. Ο Υιός του Θεού από συμπόνια για την τύφλωση αυτή του ανθρώπου ήρθε για να τον γιατρεύσει από ένα τέτοιο μεγάλο σφάλμα.

Γι' αυτό, ενώ μπορούσε να γεννηθεί μ' ένα σώμα σκληραγωγημένο ωρίμου ανδρός, θέλησε να γεννηθεί μ' ένα απαλό σώμα βρέφους για να αισθανθεί την οδύνη (της τρυφερής σάρκας) και ακολούθως για να υποφέρει περισσότερο. Και ύστερα από την βασανιστική φυλακή που υπέφερε μέσα στην κοιλιά της Παρθένου, θέλησε να υποφέρει κι' όλα τα βάσανα και τις δοκιμασίες της νηπιακής ηλικίας, σα να εστερείτο την χρήση του λογικού.

Εξ αρχής έπρεπε ο Ιησούς να λάβει ένα σώμα, όχι μόνο τελειότερο από το σώμα του Αδάμ, αλλά ένα σώμα απαθές, ανώδυνο, μακάριο και άξιο κατοικητήριο της παρομοίας μακαρίας ψυχής Του[2]. Παρ' όλα αυτά στη θέση εκείνου παίρνει ένα σώμα πολύ απαλό, πολύ λεπτό και τρυφερώτατο, κατάλληλο να αντιλαμβάνεται διά των αισθήσεων κάθε ταλαιπωρία και καμωμένο έτσι ώστε να μπορεί να δέχεται απ' όλες τις αισθήσεις όλους τους πόνους, όπως το πέλαγος δέχεται όλους τους ποταμούς. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο παρομοιάζει τον εαυτό του με το σκουλήκι, όχι μόνο γιατί γεννήθηκε χωρίς σπέρμα (όπως γεννιούνται τα σκουλήκια), αλλά και γιατί η σάρκα του είχε την αίσθηση και την τρυφερότητα των σκουληκιών "εγώ δε ειμί σκώληξ και

ουκ άνθρωπος" (Ψαλμ. 21, 6).

Εξ αιτίας αυτής της απαλότητος μόλις γεννήθηκε δέχτηκε με την αφή την προσβολή του ψυχρού αέρος και της υγρασίας του σπηλαίου· με τη φωνή κλαίει· με την όσφρηση αισθάνεται την έντονη κακοσμία της φάτνης και των ζώων· με την όραση βλέπει μία σκοτεινή και άχαρη σπηλιά· και με την ακοή δεν ακούει άλλο από τις τραχιές φωνές των αγρίων ζώων. Και για να συνοψίσουμε μόλις γεννήθηκε ο Ιησούς, αφιερώνει την αρχή της ζωής του σε ένα χώρο υπερβολικά στενό και σε μια έλλειψη όλων των αναπαύσεων και σε κάθε είδος οδύνης και βασάνων που μπορούσε να δεχθεί η τρυφερή εκείνη ηλικία του. Ω! αφήστε με να πάω κοντά στη φάτνη και να πω στον Ιησού· "τί είναι αυτή η άκρα συγκατάβασίς σου, γλυκύτατε μου Ιησού; Εσύ είσαι εκείνος ο επιθυμητός Μεσσίας από όλα τα έθνη και ευθύς να γεννηθής με τοιαύτα βάσανα;" Ναι, μου αποκρίνεται· αυτό ήταν από την αρχή το θέλημα του Ουρανίου Πατρός μου· να καταργηθεί η ηδονή με την οδύνη· αυτό το πατρικό θέλημα ήρθα να εκπληρώσω ευθύς μόλις γεννήθηκα στον κόσμο, καθώς εκ μέρους μου προείπε ο Δαβίδ και με τον Δαβίδ ο Απόστολος· "Διό εισερχόμενος εις τον κόσμον 'θυσίαν και προσφοράν ουκ ηθέλησας, σώμα δε κατηρτίσω μοι' τότε είπον· ιδού ήκω του ποιήσαι ο Θεός το θέλημά σου" (Εβρ. 10, 5, 7), (Ψαλμ. 39, 7 · 8).

Εδώ τώρα, εσύ αγαπητέ, να γίνεις κριτής ανάμεσα στο Χριστό και στον κόσμο και να αποφασίσεις ποιος θα σ' εξουσιάζει, ο Χριστός ή ο κόσμος; Ποιον πρέπει ν' ακολουθείς, εκείνον που θέλει τη σωτηρία σου με την οδύνη, ή εκείνον που ζητεί την απώλειά σου με την ηδονή; Είναι φανερόν ότι το πρώτο· "εις τούτο γαρ εκλήθητε, ότι και Χριστός έπαθεν υπέρ ημών, υμίν υπολιμπάνων υπογραμμόν, ίνα επακολουθήσητε τοις ίχνεσιν αυτού" (Α' Πέτρ. 2, 21). Όμως ο κόσμος είναι τόσο τυφλός, που όχι μόνο δεν γνωρίζει την αλήθεια, αλλά ούτε μπορεί να την γνωρίσει, καθώς λέγει η ίδια η αυτοαλήθεια· "και εγώ ερωτήσω τον πατέρα και άλλον παράκλητον δώσει υμίν, ίνα μένη μεθ' υμών εις τον αιώνα, το Πνεύμα της αληθείας, ό ο κόσμος ου δύναται λαβείν, ότι ου θεωρεί αυτό ουδέ γιγνώσκει αυτό" (Ιω. 14, 16-17). Εάν λοιπόν εσύ θέλεις να θεραπευθείς μέσα σ' αυτόν τον τυφλό κόσμο και είσαι ικανοποιημένος να κυβερνάς τη ζωή σου με τα ψεύτικα διατάγματά του, ώ ταλαίπωρος που είσαι! Μόνος σου παραδόθηκες στα χέρια του θανατηφόρου εχθρού σου, όπως έκανε ο Σαμψών που παραδόθηκε στα χέρια των αλλοφύλων κι ακόμη έγινες μόνος σου φανερός αποστάτης του Κυρίου, του μόνου ευεργέτου σου· γιατί θέλησες να υπηρετείς τις αισθήσεις σου με τις ηδονές και προτίμησες μια ζωή τρυφηλή, μαλθακή και ηδονική, την οποία τόσο πολύ μίσησε ο Ιησούς μόλις γεννήθηκε, αν και αυτή η ζωή θεωρείται από τους άφρονες αλάνθαστη και αθώα!

Αχ αδελφέ μου! **Και πιστεύεις εσύ ποτέ πως η άπειρη σοφία του Θεού θέλησε να βασανίσει τόσο πολύ το πανάγιόν της σώμα, όχι μόνο κατά την γέννησή του αλλά και σ' ολόκληρη τη ζωή του και στο θάνατό του, εάν δεν ήταν αναγκαίο σε σένα να αποφεύγεις τις ηδονές και να σκληραγωγείς το σώμα σου; Και σε τί θα ωφελήσει η ασεβής σου πρόφαση που λες πως ο Χριστός δεν σε προστάζει με εντολή να απέχεις από τις ηδονές και τις αναπαύσεις των αισθήσεων και του σώματος, αλλά ότι σε συμβουλεύει μόνο λέγοντας "όστις θέλει οπίσω μου ακολουθείν, απαρνησάσθω εαυτόν και αράτω τον σταυρόν αυτού, και ακολουθείτω μοι"; (Μάρκ. 8,36).** Καλά, και έτσι υπολογίζεις εσύ τις συμβουλές της ακτίστου σοφίας, προφασιζόμενος προφάσεις εν αμαρτίαις θέλοντας να εξουσιάζεις (και να υπερασπίζεσαι) την τρυφηλή ζωή σου; Να ξέρεις λοιπόν ότι πρέπει να μιμείσαι τον Ιησού Χριστό, αν θέλεις να είσαι προορισμένος για την Βασιλεία των ουρανών. Άκουσε τώρα εκείνες τις φοβερές αποφάσεις που φωνάζει με δυνατή φωνή μέσα από τη φάτνη το Βρέφος ο Ιησούς· "Ουαί υμίν τοις πλουσίοις, ότι απέχετε την παράκλησιν υμών· ουαί υμίν οι εμπεπλησμένοι, ότι πεινάσετε· ουαί υμίν οι γελώντες νυν, ότι πενθήσετε και κλαύσετε· ουαί, όταν καλώς υμάς είπωσι πάντες οι άνθρωποι" (Λουκ. 6,24-26). Τί απαντάς σ' αυτά εσύ, που θέλεις να περνάς τη ζωή σου με ανέσεις κι' έπειτα επιδιώκεις γι' αυτό να βρίσκεις ακόμη και δικαιολογίες; Θεωρείς πως αυτά που λέγει ο Κύριος είναι λόγια κενά και πως ο Θεός μίλησε χωρίς να μπορούν να εκπληρωθούν τα λόγια του; Αυτό βγάλτο από το μυαλό σου. "Ο ουρανός και η γη παρελεύσονται, οι δε λόγοι μου ου μη παρέλθωσι" (Ματθ. 24,35). Να αισχύνεσαι λοιπόν, να αισχύνεσαι για όλες τις ηδονές και απολαύσεις και να θεωρείς τον εαυτό σου ανάξιο του ονόματος του Χριστιανού, επειδή με τη ζωή και τα έργα σου πρόσβαλες πολύ την χριστιανική σου ιδιότητα και τόσες φορές προτίμησες να υπηρετήσεις τη σάρκα σου παρά το Θεό. Με την συμπεριφορά σου αυτή έγινες αιτία να βλασφημείται από τα έθνη ο χριστιανισμός και το υπερύμνητον όνομα του Θεού, καθώς αυτός ο ίδιος παραπονείται και λέγει· "δι' υμάς διά παντός το όνομά μου βλασφημείται εν τοις έθνεσιν" (Ησ. 52, 5).

Γι' αυτό αποφάσισε επιτέλους να απαρνηθείς όλες τις ηδονές που αποδεδειγμένα δεν είναι απαραίτητες στη ζωή σου και να δεχτείς στο εξής ευχαρίστως όλους τους σταυρούς και τις θλίψεις που θα σου στείλει ο Θεός· να αγκαλιάσεις την σκληραγωγία που περιλαμβάνει η αληθινή μετάνοια και να μη λογαριάζεις τίποτε άλλο για να την αγαπάς, παρά να λογαριάζεις μόνο την αγάπη που έδειξε ο Χριστός γι' αυτήν ήδη από την γέννησή του. Ευχαρίστησε τον Κύριο, που για την αγάπη σου θέλησε να γεννηθεί με τέτοια βάσανα· και προπάντων παρακάλεσέ Τον να σου δώσει χάρη να καταλάβεις καλά από το παράδειγμά του αυτή την αλήθεια· ότι δηλ. η παρούσα ζωή είναι καιρός για να κλαις και να θλίβεσαι κι όχι για να γελάς και να ξεφαντώνεις καθώς τονίζει ο Εκκλησιαστής "καιρός του κλαίειν" (3, 4) και με τον

Εκκλησιαστή και ο Απόστολος· "ο καιρός συνεσταλμένος το λοιπόν εστίν, ίνα και οι έχοντες γυναίκα, ως μη έχοντες ώσι, και οι κλαίοντες ως μη κλαίοντες, και οι χαίροντες ως μη χαίροντες... παράγει γαρ το σχήμα του κόσμου τούτου" (Α' Κορ. 7, 29).

3. Γιάτρεψε τον έρωτα της δόξας.

Σκέψου ακόμη ότι ο Χριστός με την γέννησή του ήρθε να πολεμήσει με την ταπείνωσή του τον άτακτο έρωτα της δόξας. Ο κοσμικός άνθρωπος επιδιώκει να υπερέχει από τους άλλους, να τιμάται και να δοξάζεται και γενικά να φαίνεται ότι είναι ο εκλεκτότερος των υπολοίπων· να δίνει διαταγές με δεσποτική αλαζονεία, να μιλάει αφ' υψηλού και να παρουσιάζεται ως αυθεντία. Αν καμιά φορά τύχει κι έρθουν σε αντιπαράθεση η δόξα του Θεού και η δόξα η δική του, τότε αυτός καταφρονεί την δόξα του Θεού και εκ των προτέρων προτιμά τη δική του δόξα.

Αυτά όλα είναι ανόητες θέσεις και διδασκαλίες που διδάσκει ο κόσμος στους μαθητές του και αυτά τα σφάλματα ήρθε να θεραπεύσει ο λυτρωτής μας, αφότου άρχισε να ζει στον κόσμο. Μπορούσε ο ίδιος ασφαλώς και βρέφος ακόμη να κάνει έργα ωρίμου ανδρός· μπορούσε δηλ. μόλις γεννήθηκε να μιλάει με καθαρή άρθρωση· μπορούσε να καταλαβαίνει και να μιλάει τις γλώσσες όλων των λαών· μπορούσε να έχει γύρω του χιλιάδες και μυριάδες ηλιομόρφων Αγγέλων για να τον παραστέκονται ολοφάνερα και να τον υπηρετούν όχι μόνον ως Θεό, αλλά και ως άνθρωπο. Ακόμη μπορούσε από την πρώτη στιγμή της ζωής του να χρησιμοποιεί τον χρόνο με το να τρέχει στον κόσμο να τον γεμίζει από τα μεγαλεία των θαυμάτων του, να τον φωτίζει με τις λάμψεις της διδασκαλίας του, να τον διδάσκει με την αγιότητα των παραδειγμάτων του και να τον μεταστρέφει με τη δύναμη του κηρύγματός του. Μ' αυτά όλα μπορούσε να δοξάσει το όνομά του περισσότερο απ' όλους τους ανθρώπους που υπήρχαν φιλόδοξοι στον κόσμο· και οι βασιλείς και οι άρχοντες και οι μεγιστάνες του κόσμου και όλοι οι λαοί να ξεκινούν από τα πέρατα της οικουμένης και να έρχονται στην Ιερουσαλήμ για ν' ακούσουν την ουράνια σοφία που διδάσκει ένα βρέφος, όπως η βασίλισσα του Νότου που ξεκίνησε μέσα από την Ευδαίμονα Αραβία και ήρθε ν' ακούσει τη σοφία του δωδεκαετούς παιδιού, του Σολομώντος· να έρχονται να δουν ένα νήπιο να φωτίζει τυφλούς, να καθαρίζει λεπρούς, να ανορθώνει χωλούς, να γιατρεύει αρρώστους, να ανασταίνει νεκρούς και γενικά να κάνει παράδοξα και φρικτά θαύματα, ώστε όλοι να το επαινούν, όλοι να το δοξάζουν, όλοι να το ευφημούν. Αλλά ο Ιησούς δεν ήθελε τέτοια ανθρώπινη και μάταιη δόξα. Όχι! Αλλά "σχήματι ευρεθείς ως άνθρωπος εταπείνωσεν εαυτόν",

καθώς λέγει ο θείος Παύλος (Φιλιπ. 2,8) και κρύβεται με τον ερχομό του σ' ένα τόπο από τους πιο αφανείς της Ιουδαίας και σ' ένα ενδιαίτημα των αλόγων ζώων σκεπάζει δε όλους τους θησαυρούς της σοφίας του μέσα σ' ένα κομμάτι σάρκας και κάτω από την διανοητική αδυναμία ενός αγνώστου αφώνου νηπίου· "εν ώ εισι πάντες οι θησαυροί της σοφίας και της γνώσεως απόκρυφοι"! (Κολ. 2,3) Δι' αυτό και ο Ησαΐας για την νηπιώδη αγνωσία του παιδιού αυτού λέγει· "...πριν ή γνώναι το παιδίον καλείν πατέρα ή μητέρα..." (Ησ. 8, 4). Και κατά την εποχή που οι βασιλείς της γης -εννοώ ο Αύγουστος Καίσαρ- κυβερνούν το κράτος τους με απογραφές και εκδίδουν στους λαούς νόμους και φαίνονται παντού ένδοξοι, αυτός, που είναι ο βασιλεύς των βασιλευόντων, γεννιέται και ζει εντελώς άγνωστος και θεωρείται σαν ένα μηδενικό. Ώ της ανυπέρβλητης ταπεινώσεώς σου, ώ γλυκύτατο όνομα, ώ γλυκύτατε υπεράνθρωπε Ιησού! Αυτή η ταπείνωσή σου έκανε τον προφήτη Αββακούμ να χάσει σχεδόν το μυαλό του και να λέει· "Κύριε, κατενόησα τα έργα σου και εξέστην. Εν μέσω δύο ζώων γνωσθήση" (Αββακ. 3,2). Αυτή η ταπείνωση παρακίνησε τον όσιόν σου Ισαάκ να πει τα υψηλά αυτά λόγια· "η ταπεινοφροσύνη στολή θεότητός εστιν· ο γαρ Λόγος ο ενανθρωπήσας αυτήν ενεδύσατο και ωμίλησεν ημίν δι' αυτής εν τω σώματι ημών... ίνα μη η κτίσις τη αυτού θεωρία καταφλεχθή" (Λόγ. κ').

Επειδή και η αιτία της πτώσεως των αγγέλων στον ουρανό και των ανθρώπων στη γη υπήρξε η διαφορά ανάμεσα στο μεγαλύτερο και στο μικρότερο, γι' αυτό εσύ, ο Λόγος του Θεού, με τη γέννησή σου σηκώνεις από τον κόσμο αυτό το μεγάλο σκάνδαλο της απωλείας του κόσμου· και Συ, ο ανώτερος και "υπέρ τα όντα ων", αφού έγινες κατώτερος και έσχατος όλων, κάνεις μ' αυτό τον τρόπο όμοια όλα σου τα κτίσματα, τόσο τα μεγαλύτερα και ανώτερα, όσο και τα μικρότερα και κατώτερα και καταδεικνύεις ως άριστη οδό υψώσεως, την ταπείνωση, καθώς θεολογεί ο δικός σου της Θεσσαλονίκης Γρηγόριος ο Παλαμάς λέγοντας· "Ελευθερώνει με παράδοξο τρόπο ο Θεός από την αιτία της αρχικής πτώσεως (τον άνθρωπο)· και αυτή (η αιτία) ήταν η υπεροχή και η κατωτερότητα που ενυπάρχει στα όντα· και από εδώ ξεκινάει ο φθόνος και ο δόλος και οι φανερές και κρυφές αντιπαλότητες. Ο Θεός λοιπόν ευδόκησε πρόσφατα (με την ενανθρώπηση του Χριστού) να διαλύσει την αιτία της υπερηφάνειας που καταστρέφει τα λογικά του κτίσματα· εξομοιώνει δηλ. τα πάντα με τον εαυτό του και επειδή βέβαια ο ίδιος με τον εαυτό του είναι ίσος και όμοιος κατά φύσιν, κάνει και την φύση ίση κατά χάριν με τον εαυτό της. Και αυτό πώς έγινε; Ο ίδιος ο εκ Θεού Θεός Λόγος, αφού άδειασε τον εαυτό του απόρρητα και μυστικά, κατέβηκε από ψηλά στην έσχατη ανθρώπινη ύπαρξη και αυτή αφού την έδεσε μαζί του κατά τρόπο άλυτο και αφού ταπεινώθηκε και πτώχευσε σαν άνθρωπος (όμοιός μας) έκανε τα κάτω πάνω, μάλλον δε συνένωσε και τα δύο σε ένα. Με τη Θεότητα δηλ. συνένωσε την ανθρωπότητα και έτσι υπέδειξε σε όλους την ταπείνωση ως δρόμο που οδηγεί προς τα άνω, αφού πρόσφερε τον εαυτό του σήμερα υπόδειγμα μπροστά στους ανθρώπους και στους αγίους Αγγέλους" (Λόγος στη Γέννηση του Χριστού).

Τώρα, εσύ αγαπητέ, μπορείς να βρεις μεγαλύτερη απ' αυτή τη διαφορά μεταξύ του Θεού και του κόσμου; Λοιπόν, από αυτούς τους δύο ποιος είναι δίκαιο να σ' εξουσιάζει; Ο Χριστός ή ο κόσμος; Βέβαια ο Χριστός· γιατί ο Χριστός ούτε πλανά ούτε πλανάται, ενώ ο κόσμος και πλανά και πλανάται. Έπειτα, σκέψου, πως για τον Χριστό δεν ήταν αρκετό που γεννήθηκε υπήκοος του Καίσαρος Αυγούστου, αλλά θέλησε ακόμη να γεννηθεί και στην εποχή που γινόταν επίσημη δήλωση έμπρακτης υποταγής· "εν ταις ημέραις εκείναις εξήλθε δόγμα παρά Καίσαρος Αυγούστου απογράφεσθαι πάσαν την οικουμένην" (Λουκ. 2,1) και θέλησε να φέρει άνω - κάτω όλα τα πράγματα, κυρίως όμως να βάλει τον εαυτό του κάτω απ' αυτήν την υποταγή. "Ανέβη δε και Ιωσήφ από της Γαλιλαίας εκ πόλεως Βηθλεέμ... απογράψασθαι συν Μαριάμ τη μεμνηστευμένη αυτώ γυναικί ούση εγκύω" (Λουκ. 2, 4).

Εσένα όμως αδελφέ φαίνεται πως σ' ευχαριστεί να τα κάνεις όλα άνω κάτω, να συγχύζεις όλο τον κόσμο, μόνο για να εκπληρώσεις την επιθυμία σου, μόνο για να υποτάξεις όλους στη γνώμη σου, μόνο για να γίνεις μεγάλος και για να αποκτήσεις δόξα στον κόσμο· μ' αυτό που κάνεις φαίνεσαι να λες· εγώ προτιμώ ν' ακολουθήσω το παράδειγμα του κόσμου από το παράδειγμα του Χριστού· εγώ επιλέγω την δόξα των ανθρώπων από τη δόξα του Θεού.

Ω πόσο θα σου φανεί βαριά αυτή η παράλογη εκλογή σου, όταν στο φως της κρίσεως του Θεού θα δεις τα πράγματα όπως ακριβώς είναι κι όχι καθώς τώρα σου φαίνονται και όταν αυτό το βρέφος, που τώρα βλέπεις μέσα στη φάτνη άδοξο και ταπεινό, έρθει ως μέγας βασιλεύς με δύναμη και δόξα πολλή για να κρίνει όλο τον κόσμο.

Αλλά τί απαντάς; Ναι εγώ πρέπει να παραβλέπω την τιμή μου και να ταπεινώνομαι για το Χριστό, αλλά ο κόσμος είναι χωρίς διάκριση και με περιφρονεί και δεν με υπολογίζει για τίποτε. Εύγε, σωστά απάντησες. Άφησε λοιπόν να είναι κρυμμένη και καταφρονημένη απ' αυτόν τον κόσμο η δική σου τιμή και η ζωή, για να φανερωθείς και συ με τιμή και δόξα, όταν φανερωθεί ο Χριστός. "Απεθάνετε γαρ, και η ζωή υμών κέκρυπται συν τω Χριστώ εν τω Θεώ· όταν ο Χριστός φανερωθή, η ζωή ημών, τότε υμείς συν αυτώ φανερωθήσεσθε εν δόξη" (Κολ. 3, 3-4).

Ας λέει ο κόσμος τα δικά του· τί σε νοιάζει; Εσύ ν' ακολουθείς την οδηγία της σοφίας του Χριστού κι όχι της μωρίας του κόσμου, που είναι και δικός σου εχθρός και εχθρός του λυτρωτού σου· είναι τόσο μεγάλος εχθρός του που ο ίδιος ο Χριστός στο καιρό του πάθους του, ενώ παρακάλεσε τον ουράνιο πατέρα ακόμη και για τους σταυρωτές του, όμως για τον κόσμο δεν θέλησε να παρακαλέσει· "ου περί του κόσμου

ερωτώ" (Ιω. 17,9). Γι' αυτό πρέπει να διαλέξεις ένα από τα δύο, αν είσαι φίλος του Ιησού, πρέπει να είσαι εχθρός του κόσμου· και αν αντίθετα θελήσεις να είσαι φίλος του κόσμου, εξάπαντος θα είσαι εχθρός του Ιησού· "μοιχοί και μοιχαλίδες! ουκ οίδατε ότι η φιλία του κόσμου έχθρα του Θεού εστιν; ος αν ουν βουληθή φίλος είναι του κόσμου εχθρός του Θεού καθίσταται" (Ιακωβ. 4,4). Μα σου κακοφαίνεται επειδή σε καταφρονεί και σε μισεί ο κόσμος; Ανόητος που είσαι! Αυτό το μίσος και αυτή η καταφρόνηση (του κόσμου) είναι καλό σημάδι· πως δηλ. δεν είσαι μαθητής του κόσμου, αλλά μαθητής του Χριστού· "Ει εκ του κόσμου ήτε, ο κόσμος αν το ίδιον εφίλει· ότι δε εκ του κόσμου ουκ εστέ, αλλ' εγώ εξελεξάμην υμάς εκ του κόσμου, διά τούτο μισεί υμάς ο κόσμος" (Ιω. 15, 19).

Αδελφέ μου, άνοιξε μία φορά τα μάτια σου για το καλό της ψυχής σου και αποφάσισε να μην εμπιστεύεσαι πια τον ψεύτη και επίβουλο κόσμο, καθώς σε συμβουλεύει και ο σοφός Σειράχ. "Μη πιστεύσης τω εχθρώ σου εις τον αιώνα" (Σοφ. *Σειρ.* 12, 10). Πάρε σταθερή απόφαση να μελετάς πάντοτε και να ακολουθείς την οδηγία του φωτός των παραδειγμάτων, του Ιησού Χριστού, ο οποίος μέσα από τα βρεφικά σπάργανα σου φωνάζει με γλώσσα ψελλίζουσα εκείνο το φοβερό έλεγχο. "Πώς δύνασθε υμείς πιστεύσαι, δόξαν παρά αλλήλων λαμβάνοντες και την δόξαν την παρά του μόνου Θεού ου ζητείτε;" (*Ιω.* 6, 44) Και επειδή αυτός (ο Ιησούς Χριστός) έπαθε τόσα για να σε διδάξει την αλήθεια, παρακάλεσέ τον να σου δώσει χάρη να καταλάβεις σ' όλο το βάθος το παράδειγμά του και την διδασκαλία του, για να αγαπάς την ταπείνωσή του, η οποία είναι γεμάτη από αληθινό ύψος και δόξα· να μισείς όμως και να αποστρέφεσαι την δόξα και την τιμή του κόσμου, η οποία είναι αληθινή ατιμία και αδοξία· γιατί όχι μόνο σου στερεί την ουράνια δόξα, αλλά και γιατί στο τέλος της ζωής, καταλήγει (η δόξα του κόσμου) στο χώμα και στην κοπριά σύμφωνα με τη Δαβιτική εκείνη κατάρα. "Καταδιώξαι άρα ο εχθρός την ψυχήν μου... και την δόξαν μου εις χουν κατασκηνώσαι" (*Ψαλμ.* 7, 5).

Σημειώσεις:

1. Αυτά τα τρία πολέμησε ο Κύριος και όταν ανέβηκε στο όρος και πειράστηκε από τον διάβολο:

- 1) την φιληδονία την πολέμησε, επειδή δε θέλησε να κάνει τους λίθους άρτους για να φάει και να χορτάσει την πείνα του και είπε: "ουκ επ' άρτω μόνω ζήσεται άνθρωπος αλλ' εν παντί ρήματι εκπορευομένω δια στόματος Θεού. (Δευτ. 6, 3),
- 2) την φιλοδοξία, γιατί δεν θέλησε να πέσει κάτω από το πτερύγιον του Ιερού, για να δοξαστεί μη παθαίνοντας τίποτε, τότε είπε. "ουκ εκπειράσεις Κύριον τον Θεόν σου" (Δευτ. 6, 61),
- 3) την δε φιλαργυρία την πολέμησε μη θέλοντας να προσκυνήσει τον διάβολον, ο οποίος του έδειξε όλα τα βασίλεια του κόσμου, και του είπε. "Κύριον τον Θεόν σου προσκυνήσεις και αυτώ μόνω λατρεύσεις" (Δευτ. 6, 13).
  2. Οι θεολόγοι υποστηρίζουν ότι ο Κύριος κατά το σώμα δεν ήταν τέλειος αλλά αυτό το απέκτησε κατά την πορεία της ζωής του, όπως και οι άλλοι άγιοι. γιατί είχε και αυτό το σώμα παθητό και θνητό, ώστε να μπορέσει διά μέσου αυτού να πάθει και να εκπληρώσει την οικονομία: κατά την ψυχή όμως ήταν τέλειος διότι δεν είχε μόνο τη φυσική λεγόμενη γνώση και φιλοσοφία και την θεόπνευστη, αλλά είχε και την μακαρία όραση του θείου προσώπου, με την οποία ακόμη και όταν ήταν σ' αυτήν εδώ την ζωή χαιρόταν την απόλαυση της θεωρίας, του προσώπου του Θεού, την οποία αξιώνονται οι άγιοι μετά θάνατον. Γι' αυτό και ο ιερός Αυγουστίνος στο τελευταίο κεφάλαιο του δ' βιβλίου "περί συμφωνίας των Ευαγγελιστών" λέγει ότι ο Χριστός διέφερε από τους άλλους ανθρώπους, διότι σε κανένα σ' αυτή τη ζωή δεν έχει επιτραπεί να δει το Θεό, όπως σ' εκείνον. Σ' αυτό συμβάλλουν και τα εξής ρητά: "Θεόν ουδείς εώρακε πώποτε. ο μονογενής υιός ο ων εις τον κόλπον του πατρός, εκείνος εξηγήσατο (Ιω. 1, 18) και πάλι "ουδείς αναβέβηκεν εις τον ουρανόν, ει μη ο εκ του ουρανού καταβάς, ο υιός του ανθρώπου, ο ων εν τω ουρανώ" (Ιω. 3, 13). Είναι δηλαδή φανερό ότι ήταν στον ουρανό δια μέσου της μακαρίας οράσεως (Βλέπε Αθανασίου Αλεξανδρείας, Λόγος εις τον Ευαγγελισμόν).

(Από το έργο του Αγίου Νικοδήμου "*Πνευματικά Γυμνάσματα*", Λόγος κ', Γλωσσική απόδοση: ΑΓΑΘΗ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ, "ΘΕΟΔΡΟΜΙΑ", ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΙΔΑΧΗΣ, ΤΕΥΧΟΣ 4, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1999)

(Πηγή ηλ. κειμένου: "Ιερά Μονή Παντοκράτορος Μελισσοχωρίου")